

Nacional

Tercer aniversari de les protestes postsentència

Una marxa lenta entre el Pertús i la Jonquera homenatja els 380 investigats

Conversa amb l'exdiputat d'ERC Gerard Gómez

Per a l'entrevistat, "no es pot contraposar ser independentista amb ser pragmàtic"

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

Un vot nou i poruc de fa

FET· El 20 de novembre del 1932 es van celebrar les primeres eleccions al Parlament **MÉS**· El govern provisional de Macià va convocar-les d'acord amb la llei electoral espanyola **POR**· No s'hi va permetre votar a les dones, malgrat el nou Estatut

Emma Ansola
BARCELONA

"Pacífiques, serenes i disciplinades." Així descrivia la redacció de *La Vanguardia* les primeres eleccions al Parlament de Catalunya que es van celebrar avui fa tot just 90 anys un cop aprovat, solament dos mesos abans, l'Estatut de Núria, que restaurava les institucions catalanes arran de la proclamació de la República Espanyola.

Tanmateix, aquelles no van poder ser les primeres eleccions democràtiques de la història, ja que, per manca de voluntat política, no s'hi va deixar participar les dones, malgrat que l'Estatut del 32 i la Constitució del 1931 ho recollien. Molt han canviat les característiques del sufragi des d'aleshores; gens, en canvi, el paraigua legal que acompanya des de llavors les eleccions al Parlament, ja que aquells comicis, com els actuals, van estar regulats per la llei electoral espanyola.

La vida política catalana bullia a mitjan 1932 davant el repte de configurar tant les institucions catalanes com l'elaboració i redacció de les primeres lleis del país. Però també ho feia animada pels col·lectius femenins que reclamaven el dret a vot després que així ho recollissin l'Estatut i la Constitució.

El 25 d'octubre del 1932, el president del govern provisional de la Generalitat republicana, Francesc Macià, va signar el decret de convocatòria de les eleccions al Parla-

Les xifres

85

escons tenia el primer Parlament sorgit de les eleccions del 1932, però només se n'hi van ocupar 83.

56

escons va aconseguir ERC, que es va convertir en el partit majoritari, mentre que la Lliga Regionalista en va obtenir 16.

ment de Catalunya. I ho va fer donant compte del "renaixement" d'un Parlament històric i demanant als ciutadans que participessin en el sufragi sota "els ideals de llibertat i justícia". L'objectiu, va apuntar, era que el Parlament que sortís de les urnes "sigui fruit de consciència i no d'engany; de voluntat i no de coacció; d'afirmació d'idearis i no de passions personals que ens empètirien a tots", va escriure.

Com a marc legislatiu, es recollia el decret espanyol del 8 de maig del 1931

Al desembre ja es va celebrar el ple de constitució a la Ciutadella

que modificava alguns punts de la llei electoral del 1907, disposicions que l'endemà van quedar recollides en un segon decret signat pel llavors conseller de Governació, Josep Tar-

radellas.

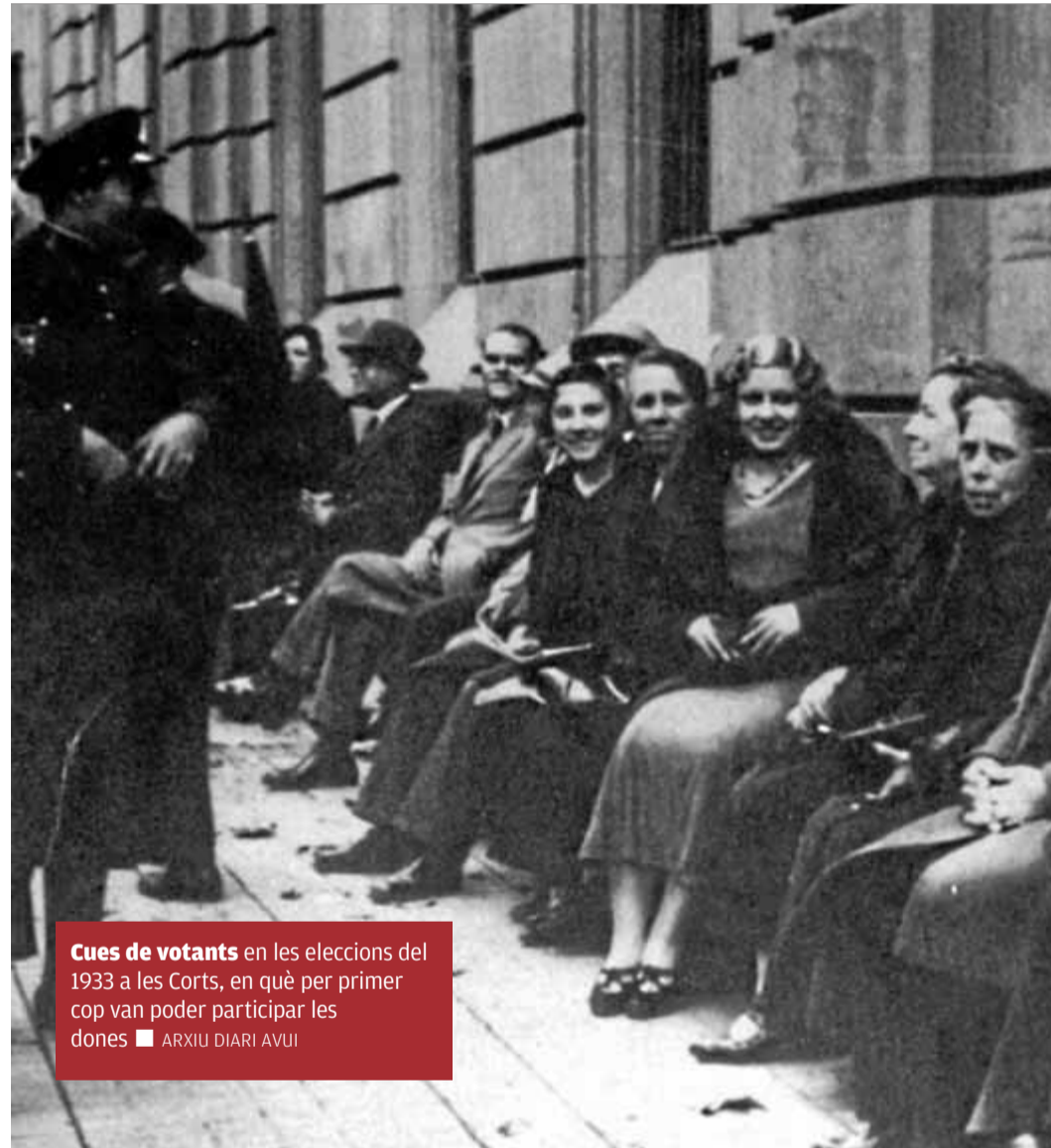
D'aquesta manera, s'establia un sistema electoral, l'espanyol, a dues voltes en què la primera recordaria unes primàries actuals o bé una recollida d'aval per ser candidat i s'establia un sufragi masculí que avançava l'edat de votació als 23 anys. Les dones podien ser elegibles, però no votar.

Els districtes petits eren substituïts per circumscripcions electorals àmplies per evitar el caciquisme. A Catalunya el territori quedava dividit en cinc àrees; Barcelona ciutat havia d'eleger 24 diputats; la província, 19, i finalment, les de Tarragona, Lleida i Girona, 14 cadascuna. La cambra quedava configurada amb 85 diputats.

L'elecció es feia pel sistema de llistes nominals i permetia als electors votar més d'un candidat de diferents partits. Cada votant podia votar fins a 19 diputats per la capital, 15 per la província de Barcelona i 11 per les circumscripcions restants. Catalunya tenia llavors una població d'uns tres milions d'habitants, mentre que a la ciutat de Barcelona ja n'hi vivia un milió.

Per facilitar la participació en els comicis, el dia de les eleccions es van suspendre espectacles i fins i tot un Barça-Espanyol de futbol per tal que prop dels 150 efectius policials que requeria el partit es destinessin als col·legis electorals.

Així, i des de primera hora del matí, es va desplegar un fort dispositiu de

Cues de votants en les eleccions del 1932 a les Corts, en què per primer cop van poder participar les dones ■ ARXIU DIARI AVUI

seguretat que estava format per camions amb metralladores i guàrdies de seguretat i assalt que a mesura que passava el dia van acabar sent retirats per la manca de desordres públics. La plaça Catalunya, la Rambla i el passeig de Gràcia van ser els punts de la ciutat on es concentraven les reunions i els debats ciutadans.

Resultats electorals

El percentatge de participació a Barcelona va ser del 53,3% i d'un 60% a la província; a Girona, Lleida i Tarragona va vorejar el 66%. El sistema electoral deixava una cambra legislativa molt polaritzada en-

tre l'anomenat grup majoritari i el minoritari.

Dels 85 escons que estaven en joc, 56 van correspondre a Esquerra Republicana de Catalunya i la minoria, 16 escons, van anar a parar a la Lliga Regionalista. La resta d'escons van ser per a: Unió Socialista de Catalunya (5), Partit Radical Autònom (4), Partit Catalanista Republicà (1), Partit Republicà Democràtic Federal (1), Unió Democràtica de Catalunya (1) i Unió Catalanista (1). Finalment, però, i com a conseqüència d'haver detectat dues actes dobles, el Parlament es va constituir finalment amb 83 diputats.

Això, però, seria dues setmanes més tard, concretament el 6 de desembre, quan els diputats electes van triar Lluís Companys com a primer president del Parlament, on les dones no hi van participar ni com a candidates ni com a electores, malgrat una intensa campanya reivindicativa que va acabar a la taula del president provisional Francesc Macià. Que fos una petició justa no va ser raó suficient perquè un cop més s'imposessin els interessos partidistes davant perjudicis socials que identificaven les dones com a votants de la dreta per la influència que hi exercia l'Església. ■

L'APUNT

Compra amb impacte social

Laia Bruguera

Els missatges són molt contradictoris perquè la campanya del Black Friday té cada cop més força a casa nostra i del cel cauen més –suposats– descomptes que gotes de pluja, però ara que venen èpoques tan consumistes són cada cop més les veus que conviden a reflexionar sobre què comprem i, sobretot, a qui. La cooperativa Opcions, nascuda per afavorir el consum

conscient, ha anat per feina i fa un any que impulsa el mercat digital La Zona (www.lazona.coop), que inclou més de 1.400 productes i 250 serveis de tots els sectors econòmics fets seguint els criteris de l'economia social i solidària. La inflació marcarà el batec d'aquest Nadal, però hi ha una clau: comprar menys però millor.

a 90 anys

Membres de col·lectius femenins signen la carta a Macià reclamant el vot

Carta de col·lectius femenins al president Macià

"[...] fora ofensiu als nostres sentiments patriòtics i a la nostra catalanitat irrenunciable, pretendre excloure el nostre sexe de les primeres eleccions [...]". Tot i que l'Estatut de Núria i la Constitució havien recollit finalment, no sense debat i negociacions, el sufragi universal, la reivindicació per exercir-lo el novembre del 1932 no va tenir èxit. Les dones havien aconseguit expressar el seu suport a l'Estatut durant el referèndum d'aprovació, convocat l'agost del 1931. El marc legal, encara sense Estatut ni Constitució, no permetia que les dones votessin, però van aconseguir que aquell mateix dia s'organitzés una recollida de firmes

en alguns ajuntaments, locals i mercats. Sentit de vot, adreça i signatura i algun document d'identitat i el resultat va ser de 400.000 dones donant suport a l'Estatut. L'experiència, però, no es repetiria pocs mesos després en la convocatòria electoral, Macià s'hi va mostrar contrari apel·lant a la inexistència d'un cens oficial femení, però, segons apunten les cròniques, la raó era de caràcter polític. Els partits d'esquerra consideraven que les dones estaven sotmeses a la influència de l'Església i que per tant el vot seria conservador. Davant d'això, algunes organitzacions i col·lectius femenins de caràcter catala-

nista van adreçar-se al president per poder participar en les eleccions. En la carta ho deixaven ben clar: "Cap raó circumstancial de temps [...] no pot oposar-se a aquesta aspiració legítima nostra que és avui ja una realitat preceptiva per a tots els organismes que actuen al territori espanyol, sancionada en la Constitució de l'Estat." El document manifestava l'oposició frontal de totes les signants davant la possibilitat que les dones catalanes no poguessin votar en les eleccions al primer Parlament de Catalunya restaurat. El vot arribaria per primer cop en les eleccions generals espanyoles del 19 de novembre del 1933. ■

Restaurant Ca la Margarida
(L'Albi) Tel. 973 175 719 / 663 562 182

Restaurant la Placeta
(Arbeca) Tel. 695 813 297

Restaurant Cal Ferran
(Bellaguarda) Tel. 973 124 128

Restaurant Hostal Benet
(Les Borges Blanques) Tel. 973 142 318

Restaurant Masia Les Garrigues
(Les Borges Blanques) Tel. 973 141 033

Restaurant Els Fogons de la Carme
(Cervià de les Garrigues) Tel. 686 410 468

Restaurant Mon's La Llana
(La Pobla de Cérvoles) Tel. 660 144 623

Restaurant Bar Sol
(Vinaixa) Tel. 973 652 529

28a MOSTRA GASTRONÒMICA DE LES GARRIGUES

DEL 5 DE NOVEMBRE
AL 18 DE DESEMBRE
2022

Consulta els menús a:
www.turismegarrigues.com

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

Del Pertús a la Jonquera, tres anys després

Els manifestants, a l'arribada a la Jonquera, on van fer parlaments ■ MANEL LLADÓ

Entitats independentistes del Principat i de la Catalunya del Nord commemoren el tall de l'AP-7 per la sentència del procés

En l'acte hi havia quatre encausades

Jordi Casas
LA JONQUERA

Més de dues-centes persones convocades per entitats independentistes de la Catalunya del Nord i del Principat van commemorar ahir al matí amb una marxa lenta entre el Pertús i la Jonquera el tall de l'AP-7 de fa tres anys per protestar per la sentència del procés. Amb un desplegament policial desproporcionat –set dotacions entre Mossos i policia estatal–, els manifestants van iniciar la protesta amb una xocolatada al Pertús i, posteriorment, van enfil·lar cap a la Jonquera per l'N-II, fins al parc d'en Lloveras. Estaven precedits per una pancarta on es llegia: "Stop repressió independentisme" i, entre els assistents, n'hi havia molts amb estelades i amb cartells amb lemes diversos com "Tornar-hi per vèncer". El record a les 380 persones encara sota investigació per aquest tall i, de fet, la resta dels 4.000 represaliats per fets relacionats amb les protestes del procés va estar present durant la marxa. Hi havia la Júlia i la Ylènia, dues de les investigades pel tall de la Jonquera; la Sale, pendent de judici pel tall de l'AP-7 a Sant Celoni, i Carla Costa, pel tall de les vies de l'AVE a Girona. Les dues primeres van alertar sobre les consignes contradictòries que, a criteri seu, "venen des de dins" i que poden invisibilitzar el conflicte i van denunciar la pressió policial contra la causa independentista. I ho van exemplificar amb la repressió que elles i les més de 200 persones que van tallar aquell dia l'AP-7

La xifra

380

persones continuen com a investigades per la protesta del dia en què es va fer pública la sentència del procés

estan patint. "Tot i estar en temps de restriccions per la covid i que hi havia persones de tot Catalunya, ens citaven en grups de deu i sense concretar els delictes. Després de cinc minuts davant del jutge, cap a casa", va explicar la Júlia. "Només volien fer-nos por. Ens calgent de base, no una taula de diàleg, ni una desjudicialització que no arribarà", va dir la Ylènia.

Després, Carla Costa, a qui se li demanen 2,6 anys de presó i una multa de 34.000 euros per un delictes de desobediència, va lamentar que la nova llei de desordres públics preveu penes superiors a les actuals pel delictes que se li imputa. Costa va recordar les persones del col·lectiu 21 Raons amb 16 detinguts pel tall de les vies de l'AVE. Ella mateixa va fer una crida a la desobediència civil pacífica i va lamentar la criminalització dels joves que s'havia fet arran de les protestes per la sentència.

Per la seva banda, el portaveu d'Alerta Solidària, Martí Majoral, va lamentar que els gestos que es fan per desjudicialitzar la causa independentista "arriben a molt pocs". "Hi ha moltes persones encausades que han de notar que estem al seu costat", va indicar. ■

El disseny es fa útil.

ZENITH 820

D'una simple idea neix un gran disseny: el del portallapis ZENITH 820. El primer portallapis de la casa ZENITH, tot de metall. "Made in Italy" i tradició s'uneixen en un article dinàmic i elegant.

 ZENITH
QUALITAT DES DEL 1924

www.zenith.it

Distribuït per ZYX IDEAS - www.zyxideas.com

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

M. al laberint d'Andorra

CAUSA • Rajoy es resisteix a assumir el paper d'imputat en l'Operació Catalunya per extorsió als directius de l'antiga Banca Privada (BPA) i amenaçar ens sobirans **GIR** • L'Audiència de Madrid frena fins a saber on és ara la comissió rogatòria que Drets i IDHA impulsen **FI** • “Es creu que pot fer com Puigdemont amb Boye, però no és una euroordre”, avisa l'advocat Agustí Carles

David Portabella
MADRID

Des que el Congrés va crear la comissió d'investigació sobre la Kitchen –operació amb fons reservats per robar a Luis Bárcenas proves contra el PP tot reclutant el xofer, Sergio Ríos, com a confident (“Et dius Sergio, doncs pel Sergi Arola t'anomenarem xeff!”), li diu el comissari José Manuel Villarejo, i d'aquí ve el nom del cas–, el diputat de Junts Josep Pagès hi va veure l'oportunitat d'indagar en l'Operació Catalunya i en la trama a Andorra. “Pot confirmar que Mariano Rajoy el gener del 2015 va viatjar a Andorra suposadament per firmar un tractat i es va reunir amb el primer ministre andorrà per comunicar-li que o forçaven el banc a donar informació dels polítics catalans o farien totes les actuacions necessàries per fer tancar el banc?”, exigia Pagès a Villarejo en el seu cara a cara al Congrés la tarda del 20 d'octubre del 2021. “Desconec els detalls d'aquesta visita, l'únic que en conec són les conseqüències. El banc va ser tancat i recentment el Sepblac [Unitat d'Intel·ligència Financera d'Espanya] ha reconegut que s'ha equivocat i que els informes que va fer sobre blanqueig no tenien consistència; no sé si ara el banc tancat demanarà indemnització a l'Estat”, va dir el comissari patriòtic. El cas nascut d'una doble especulació policial –que Jordi Pujol, Artur Mas i Oriol Junqueras tenien diners a BPA i que allò enterraria l'independentisme– que Rajoy hauria fet seva en forma de guerra bruta aprofitant la visita oficial d'estat el 8 de gener del 2015, fa un nou gir de guió: davant el recurs de queixa de l'expresident i de l'exministre Cristóbal Montoro, l'Audiència de Madrid frena fins a saber on és la comissió rogatòria sol·licitada per Andorra.

La secció segona de l'Audiència de Madrid, que el 5 d'octubre s'obria a autoritzar la comissió rogatòria exigida des d'Andorra per la batalla d'instrucció Stephanie García, és la mateixa que ara es cura en salut. “Ignorem per tant quina serà la situació actual de la comissió rogatòria en el seu llarg i, pel que sembla, procel·lós recorregut entre el jutjat d'instrucció de Madrid i el jutjat d'Andorra, via Ministeri de Justícia, sent així que en l'era de la societat de la informació no havia arribat a

Rajoy intenta demorar el salt de defensar-se a Andorra per l'Operació Catalunya ■ J. I. RONCORONI / EFE

la seva destinació en els tres mesos transcorreguts des que es va retornar al jutjat sol·licitant”, es permet ironitzar l'Audiència madrilenya.

L'advocat de Drets i impulsor de la causa andorrana per l'Operació Catalunya, Agustí Carles, imputa a Rajoy l'intent de guanyar temps. “El 2 de novembre el Tribunal Superior de Justícia de Madrid va donar l'ordre al Ministeri de Justícia d'alliberar les comissions rogatòries i enviar-les. Des del 2 de novembre fins

El diputat Josep Pagès (Junts) va estirar el fil amb Villarejo i Fernández Díaz en la comissió de la Kitchen

ara no sabem on són. Això és un plet de Rajoy on qui compareix és la fiscalia espanyola i en principi ha de sortir en defensa de la legalitat i, si fos el cas, dels interessos d'Andorra”, explica l'advocat de Drets. “Què pot passar ara? La sala penal pot dir: «Senyor fiscal, em pot informar on és la comissió rogatòria?» Perquè la fiscalia és única i està tant a la via penal com a la contenciosa. I la fiscalia, informar si va sortir del Ministeri de Justícia tal dia i ja no és a Espanya, o si encara hi és i pot ser reclamada i ser retornada al jutjat d'instrucció 32 de Madrid”, rebla. L'advocat Agustí Carles no dubta que el cas s'obrirà pas a Andorra i serà allà on Rajoy s'haurà de defensar tard o d'hora. “Intenta mantenir el tema viu a Madrid i es creu que pot fer la defensa com Carles

Puigdemont; és com aquell gag del *Polònia* on el personatge de Rajoy va a demanar els serveis de Gonzalo Boye. Però hi ha un error: Andorra no és de la UE i això no és una euroordre! Aquí hi ha tractats. Deu pensar: «Si Puigdemont contracta Boye i l'ha llat, per què no puc fer-ho jo també?» I no va així. S'està obrint un forat perillós i es pot crear un precedent: si ara cada comissió rogatòria obre la porta a recursos, tots els reclamats al darrere diran «Presento recurso según la doctrina Rajoy...», avisa Carles.

La causa arrenca el setembre del 2016 arran de la declaració judicial davant la batlle instructora Canòlic Mignorance del president de BPA, Higinio Cierco, que relata com a partir del 2014 ell i el CEO del banc, Joan Pau Miquel, són coaccionats i extorquits, primer per l'inspector Celestino Barroso, agregat d'Interior a l'ambaixada espanyola, i més tard pel comissari Marcelino Martín Blas, cap policial d'assumptes interns entre el 2012 i el 2015 i que en aquesta missió es presentava com a Félix Rodríguez. L'extorsió consistia en l'exigència d'entregar els suposats comptes andorrans de Pujol, Mas i Junqueras sota l'amenaça de tancar BPA i la filial Banco Madrid. Ambdues entitats van ser liquidades el 10 de març del 2015.

FinCEN, secció 311 i Patriot Act
Gràcies a la tenacitat de l'advocat Agustí Carles (Drets), que aviat va vincular Martín Blas i el fals Félix amb el del cas *Pequeño Nicolás*, la querella inicial –coordinada amb

2014

és l'any en què el president de BPA, Higinio Cierco, situa l'inici de l'extorsió i la coacció exercida sobre ell i el CEO del banc, Joan Pau Miquel, per entregar comptes de polítics catalans. En un primer moment la guerra bruta és obra de Celestino Barroso, agregat d'Interior a l'ambaixada espanyola, i més tard hi entra en joc el policia patriòtic Marcelino Martín Blas.

l'advocat andorrà de l'Institut de Drets Humans d'Andorra (IDHA), Alfons Clavera– contra Martín Blas i Barroso es va ampliar al superior o DAO, Eugenio Pino, i a l'inspector en cap Bonifacio Díez. Una segona querella, admesa a tràmit l'agost del 2020, hi incloïa ja els responsables polítics de l'Operació Catalunya: Rajoy, Montoro (Hisenda), Jorge Fernández Díaz (Interior), l'exsecretari d'estat d'Interior Francisco Martínez i l'exdirector de la Policia Ignacio Cosidó. El documental *L'estafa d'Andorra*, escrit i dirigit per Eric Merola i disponible a YouTube, indaga en un fet poc conegut i clau en la trama: el FinCEN (Financial Crimes Enforcement and Anti-Money Laundering Network del Departament del Tresor dels Estats Units) té el poder de tancar qualsevol banc del món amb una simple nota de premsa, anomenada Secció 311, que és part de la Patriot Act, sense requerir cap prova de delictes i només amb el pretext de “protegir el sistema financer mundial”. La policia espanyola va ser l'encarregada de presentar al FinCEN proves falses de blanqueig i això va portar els EUA a liquidar BPA amb una nota de la Secció 311. L'advocat Eric Lewis denuncia que aquesta eina està sent desvirtuada sobre la finalitat original “per a propòsits polítics no reguladors”. Per esclarir tots els punts, Míriam Nogueras i Josep Pagès registraven el 16 de juny una bateria de 30 preguntes escrites al govern de Pedro Sánchez, que hi ha respost amb el truc dilatori d'exigir un requeriment d'aclariment.

Quan Fernández Díaz va acudir a la comissió de la Kitchen el 2 de desembre del 2021 al Congrés, Pagès va demostrar al compareixent que coneixia el seu futur judicial millor que ell. “Ja deu saber que està imputat a Andorra amb Rajoy, Montoro, Francisco Martínez i policies per falsedat documental, enviar informació falsa al Tresor nord-americà i coacció i xantatge al BPA per aconseguir fora de les vies legals comptes de Mas, Junqueras i Pujol”, va dir Pagès. “En un jutjat d'Andorra? Ni idea. Què és BPA?”, va gosar dir l'exministre. A *L'estafa d'Andorra*, Isabel Sarmiento, directora de compliment de BPA, hi deixa una frase lapidària: “Si algú fes una pel·lícula d'aquesta història, li dirien: «No, és massa. Això no és possible... Fes que sembli real.»” Gràcies a la tenacitat de juristes i advocats, la pel·lícula és real i encara no han caigut els títols de crèdit. ■